

Υπόθεση C-174/22

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

8 Μαρτίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Varhoven kasatsionen sad (Βουλγαρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

25 Φεβρουαρίου 2022

Αναιρέσεις:

EV

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Η διαδικασία κινήθηκε κατόπιν αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε ο κατηγορούμενος EV κατά της υπ' αριθ. 57/05.08.2021 αποφάσεως του εφετείου Βάρνας.

Με την ενώπιον του ακυρωτικού δικαστηρίου προσβληθείσα απόφαση, το εφετείο επιβεβαίωσε την απόφαση αριθ. 22/22.03.2021 του περιφερειακού δικαστηρίου Βάρνας, με την οποία ο EV κρίθηκε ένοχος διότι στις 21 Δεκεμβρίου 2018 στη Βάρνα κατείχε ναρκωτικές ουσίες χωρίς νόμιμη άδεια για τη διανομή τους, και συγκεκριμένα δύο λίτρα τολουολίου αξίας 24 βουλγαρικών λέβα (στο εξής: BGN), ύλης για την παρασκευή εξαιρετικά επικίνδυνων ναρκωτικών ουσιών (μεθαμφεταμίνης), και 11,18 γραμμάρια ερυθρού φωσφόρου αξίας 2,79 BGN. Καθόσον η συνολική αξία των εν λόγω ουσιών ανερχόταν σε 26,79 BGN, βάσει του άρθρου 354a, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του Nakazatelen kodeks (ποινικού κώδικα, στο εξής: NK) σε συνδυασμό με το άρθρο 58a, παράγραφος 1, και το άρθρο 54 NK, ο EV καταδικάστηκε σε στερητική της ελευθερίας ποινή δύο ετών, καταρχάς σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις περί εκτελέσεως ποινικών αποφάσεων, και σε χρηματική ποινή ύψους 20 000 BGN.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβάλλεται δυνάμει του άρθρου 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.

Προδικαστικό ερώτημα

Επιτρέπουν οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 273/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, οι οποίες συμπληρώνουν τη γενική διάταξη του άρθρου 354a του Nakazatelen kodeks (ποινικού κώδικα) σε συνδυασμό με το άρθρο 3, παράγραφος 4, του Zakon za kontrol varhu narkotichnite veshtestva i prekursorite (νόμου για τον έλεγχο των ναρκωτικών ουσιών και των πρόδρομων ουσιών), την καταδίκη προσώπου για κατοχή διαβαθμισμένων ουσιών που υπάγονται στην κατηγορία 3 του παραρτήματος Ι, και συγκεκριμένα τολουολίου σε ποσότητα δύο λίτρων;

Το διεθνές δίκαιο

Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών, άρθρο 3

Σχετικές διατάξεις και νομολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κανονισμός (ΕΚ) 273/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, περί των πρόδρομων ουσιών των ναρκωτικών, άρθρο 2, άρθρο 3, παράγραφοι 2 και 6, άρθρο 8, παράρτημα Ι

Η εθνική νομοθεσία

Nakazatelen kodeks (ποινικός κώδικας, στο εξής: NK), άρθρο 354a

Zakon za kontrol varhu narkotichnite veshtestva i prekursorite (νόμος για τον έλεγχο των ναρκωτικών και των πρόδρομων ουσιών, στο εξής: ZKNVP), άρθρα 1, 3 και 18a, άρθρο 1, σημείο 14, των συμπληρωματικών διατάξεων

Naredba N° 1 za kontrol na prekursorite na narkotichnite veshtestva (διάταγμα αριθ. 1 για τον έλεγχο των πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών) της 18ης Απριλίου 2008, άρθρα 1, 11 και 18, παράρτημα αριθ. 1

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Στις 21 Δεκεμβρίου 2018, τρία όργανα της δημοτικής αστυνομίας της Βάρνας αντιλήφθηκαν τρία πρόσωπα τα οποία ήταν εμφανώς ανήσυχα λόγω της

παρουσίας της αστυνομίας. Στη συνέχεια προέβησαν σε έλεγχο της ταυτότητάς τους και διαπιστώθηκε ότι επρόκειτο για τον κατηγορούμενο EV και δύο γνωστά σε αυτόν πρόσωπα, τα οποία αργότερα εμφανίστηκαν στη διαδικασία ως μάρτυρες. Στο ερώτημα αν είχαν στην κατοχή τους ναρκωτικές ή άλλες απαγορευμένες ουσίες οι μάρτυρες απάντησαν αρνητικά. Στη διάρκεια της συνομιλίας ο κατηγορούμενος παραδέχθηκε ότι είχε μαζί του δύο φιάλες τολουόλιο. Άνοιξε την τσάντα του, στην οποία υπήρχε μια ηλεκτρονική ζυγαριά και ένα σακουλάκι από πολυαιθυλένιο που περιείχε μια ερυθρά ουσία σε μορφή σκόνης· ο EV δήλωσε συναφώς ότι επρόκειτο για ερυθρό φωσφόρο. Ο κατηγορούμενος παρέδωσε οικειοθελώς τα ως άνω αναφερόμενα αντικείμενα και δήλωσε ότι είχε προμηθευτεί τον ερυθρό φωσφόρο από ιστότοπο ηλεκτρονικού εμπορίου και το τολουόλιο από φυσικό κατάστημα, καθώς και ότι οι ουσίες αυτές χρησιμοποιούνταν ως συστατικά για την παρασκευή «Pico» (μεθαμφεταμίνης). Τα όργανα προσήγαγαν τον κατηγορούμενο στο αστυνομικό τμήμα. Στο πρακτικό που συντάχθηκε σχετικά με την οικειοθελή παράδοση, ο EV καταχώρισε ο ίδιος χειρόγραφα ότι επρόκειτο να παραδώσει τα αντικείμενα σε πρόσωπο γνωστό σε αυτόν, το οποίο θα του κατέβαλλε το αντίστοιχο τίμημα.

- 2 Σύμφωνα με τη φυσικοχημική ανάλυση, τα πειστήρια αριθ. 1 και αριθ. 2 (άχρωμα διαυγή υγρά συνολικού όγκου 2 000 ml) είναι τολουόλιο· το πειστήριο αριθ. 3 (ιώδης ουσία καθαρού βάρους 11,64 g) είναι ερυθρός φωσφόρος· το πειστήριο αριθ. 4 (ηλεκτρονική ζυγαριά γκρι χρώματος) φέρει ίχνη μεθαμφεταμίνης.
- 3 Βάσει των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από τις διενεργηθείσες έρευνες, οι εμπειρογνώμονες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι τα εν λόγω αντικείμενα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως πρόδρομες ουσίες στη διαδικασία που ακολουθείται για τη σύνθεση του ναρκωτικού μεθαμφεταμίνη με τη λεγόμενη μέθοδο της μείωσης της εφεδρίνης/ψευδοεφεδρίνης μέσω θερμάνσεως με χρήση υδροϊωδικού οξέος.
- 4 Πρόδρομη ουσία είναι η εφεδρίνη/ψευδοεφεδρίνη, η οποία μπορεί να λαμβάνεται με διαδικασία εκχύλισης (καθαρισμό), ως επί το πλείστον από φαρμακευτικά σκευάσματα (κάψουλες, δισκία, αμπούλες). Στο στάδιο μείωσης της πρόδρομης ουσίας εφεδρίνης/ψευδοεφεδρίνης σε μεθαμφεταμίνη χρησιμοποιείται υδροϊωδικό οξύ, το οποίο λαμβάνεται με την προσθήκη παρασκευασμένου διαλύματος ερυθρού φωσφόρου (πειστήριο αριθ. 3) και ιωδίου με χρήση φωσφορικού οξέος, αναμεμιγμένου σε υδατώδες μέσο. Από την αντίδραση εφεδρίνης/ψευδοεφεδρίνης με υδροϊωδικό οξύ προκύπτει η βάση μεθαμφεταμίνης. Η διαδικασία περιλαμβάνει τη θέρμανση με συσκευή βρασμού σε γυάλινο δοχείο, το οποίο μπορεί να είναι εξοπλισμένο με ψυκτήρα ή/και θερμόμετρο. Για την εξαγωγή της παραγόμενης μεθαμφεταμίνης, στο διάλυμα της αντίδρασης προστίθεται καυστική σόδα και χρησιμοποιούνται διαλύτες που περιέχουν τολουόλιο (πειστήρια αριθ. 1 και αριθ. 2)· για τον καθαρισμό της μεθαμφεταμίνης χρησιμοποιούνται ακετόνη, αιθέρας, ισοπροπανόλη και άλλες ουσίες. Το τελικό προϊόν σε μορφή υδροχλωρικού άλατος ή θειικού άλατος λαμβάνεται ως συνθετικό προϊόν σε μορφή βάσης· υποβάλλεται σε επεξεργασία

με θειικό ή υδροχλωρικό οξύ και κατόπιν διαχωρίζεται από το μίγμα και ξηραίνεται, οπότε και λαμβάνει μορφή κρυστάλλων.

- 5 Η αξία των ουσιών που ανευρέθησαν ανέρχεται, σύμφωνα με το πόρισμα της πραγματογνωμοσύνης εκτιμήσεως της αξίας, στο συνολικό ποσό των 26 795 BGN, εκ των οποίων η αξία των δύο φιαλών τολουολίου ανέρχεται σε 2 400 BGN και η αξία των 11,18 g ερυθρού φωσφόρου σε 2 795 BGN.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 6 Ο κατηγορούμενος και οι συνήγοροί του προέβαλαν ότι η πράξη δεν συνιστά ποινικό αδίκημα κατά την έννοια του άρθρου 354a, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, NK, καθόσον αμφότερες οι ουσίες που ανευρέθησαν στην κατοχή του κατηγορουμένου κατά τον έλεγχο της αστυνομίας προορίζονταν για νόμιμη χρήση και είναι πολύ συνήθεις στην καθημερινή ζωή. Προκειμένου να στηρίξουν τον ισχυρισμό ότι η πράξη δεν στοιχειοθετεί την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος, οι συνήγοροι επικαλούνται τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 273/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περί των προδρόμων ουσιών των ναρκωτικών, και επισημαίνουν ότι η ουσία τολουόλιο περιλαμβάνεται στην κατηγορία 3 του παραρτήματος I και ότι η για την κατοχή της δεν απαιτείται ούτε άδεια κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού, ούτε καταχώριση κατά το άρθρο 3, παράγραφος 6, του ίδιου κανονισμού.
- 7 Η εισαγγελική αρχή απορρίπτει τον ισχυρισμό· εκτιμά ότι η επιχειρηματολογία της υπερασπίσεως είναι αβάσιμη.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 8 Προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', περίπτωση iv, και στοιχείο γ', περίπτωση ii, της Συμβάσεως των Ηνωμένων Εθνών κατά της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών, ο ποινικός κώδικας της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας επιβάλλει κυρώσεις για πλείονες πράξεις που αφορούν ουσίες δυνάμενες να χρησιμοποιηθούν ως πρόδρομες ουσίες στη διαδικασία παρασκευής ναρκωτικών. Με την προσέγγιση που επέλεξε ο νομοθέτης, ήτοι να ρυθμίζονται σε μία διάταξη, συγκεκριμένα το άρθρο 354a, παράγραφος 1, NK, δύο ποινικά αδικήματα τα οποία διαφοροποιούνται μόνο ως προς το αντικείμενο του εγκλήματος, προκαθορίστηκαν και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αδικήματος, αντικείμενο του οποίου αποτελούν οι πρόδρομες ουσίες ναρκωτικών.
- 9 Καταρχάς, το άρθρο 354a, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, NK, αποτελεί γενική διάταξη και για να στοιχειοθετηθεί η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος απαιτείται να συμπληρωθεί το περιεχόμενό της με τις διατάξεις του Zakon za kontrol varhu narkotichnite veshtestva i prekursorite (νόμου για τον έλεγχο των ναρκωτικών ουσιών και των πρόδρομων ουσιών, στο εξής: ZKNVP) καθώς και με τις νομοθετικές ρυθμίσεις με ισχύ κατώτερη του νόμου που έχουν εκδοθεί για

την εφαρμογή του. Η παραπομπή στις εν λόγω διατάξεις γίνεται σε σχέση με δύο πτυχές: α) τις ουσίες που συνιστούν πρόδρομες ουσίες και β) τη διαδικασία και τις προδιαγραφές για την απονομή της άδειας που απαιτείται για την άσκηση δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τις ουσίες αυτές.

- 10 Εξάλλου, το άρθρο 1, σημείο 3, του ειδικού νόμου ZKNVP μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΚ) 273/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περί των προδρόμων ουσιών των ναρκωτικών, καθώς και του κανονισμού (ΕΚ) 111/2005 του Συμβουλίου, για τη θέσπιση κανόνων παρακολούθησης του εμπορίου προδρόμων ουσιών ναρκωτικών μεταξύ της Κοινότητας και τρίτων χωρών.
- 11 Στο πλαίσιο εφαρμογής του νόμου εκδόθηκε το διάταγμα αριθ. 1 της 18ης Απριλίου 2008 για τον έλεγχο των πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών. Στο παράρτημα αριθ. 1 του διατάγματος, οι ουσίες που δύνανται να χρησιμοποιηθούν ως πρόδρομες ουσίες χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες, κατ' αντιστοιχία των διακρίσεων που γίνονται στους δύο κοινοτικούς κανονισμούς.
- 12 Οι σκέψεις αυτές σχετικά με την ανάγκη συμπλήρωσης του άρθρου 354a, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, ΝΚ και το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ZKNVP, στον βαθμό που αφορά πρόδρομες ουσίες ναρκωτικών, δικαιολογούν και την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 13 Το δεύτερο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του ποινικού αδικήματος του άρθρου 354a, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, ΝΚ έγκειται στο ότι για τη στοιχειοθέτηση της αντικειμενικής υποστάσεως της πράξεως απαιτείται να πρόκειται για πράξη συνιστάμενη στην παρασκευή, επεξεργασία, αγορά, κατοχή ή διακίνηση πρόδρομων ουσιών χωρίς νόμιμη άδεια. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις στις οποίες πρόκειται για τις λεγόμενες εξαιρετικά επικίνδυνες ναρκωτικές ουσίες των οποίων η απαγόρευση προκύπτει από τον ίδιο τον νόμο, σε όλες τις λοιπές περιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων που σχετίζονται με την κατοχή πρόδρομων ουσιών προοριζόμενων για την παρασκευή ναρκωτικών ουσιών, νομότυπη άδεια θεωρείται η πράξη κρατικής υπηρεσίας με την οποία επιτρέπεται στον αποδέκτη να ασκεί νομίμως δραστηριότητα σε σχέση με την παρασκευή, επεξεργασία, αγορά, κατοχή ή διακίνηση των επίμαχων ουσιών, εφόσον αυτό γίνεται για φαρμακευτικούς, επιστημονικούς ή ερευνητικούς σκοπούς. Αν δεν υφίσταται τέτοια πράξη της αρμόδιας αρχής, πληρούται το στοιχείο της αντικειμενικής υποστάσεως «χωρίς νόμιμη άδεια».
- 14 Μέρος του αντικειμένου του εγκλήματος που εξετάζεται στην κύρια δίκη, ήτοι τα δύο λίτρα τολουολίου, εμπίπτει στην κατηγορία 3 του παραρτήματος αριθ. 1 του διατάγματος αριθ. 1, της 18ης Απριλίου 2008, και στην αντίστοιχη κατηγορία του κανονισμού (ΕΚ) 273/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τις πρόδρομες ουσίες ναρκωτικών. Για την άσκηση δραστηριοτήτων που συνδέονται με ουσίες αυτής της κατηγορίας και ιδίως για την κατοχή των εν λόγω ουσιών δεν απαιτείται άδεια ή καταχώριση, ανεξαρτήτως του αν ο κατηγορούμενος θεωρείται «επιχείρηση» κατά την έννοια του άρθρου 2,

στοιχείο δ', του κανονισμού 273/2004 (εφόσον κατά την αποδιδόμενη κατηγορία οι ουσίες που συνδέονται με εγκληματική πράξη προορίζονται για περαιτέρω πώληση), ή ως «χρήστης» κατά το άρθρο 2, στοιχείο η', του κανονισμού αυτού (εφόσον ο ΕΥ κατηγορείται για κατοχή ουσίας από αυτές που περιλαμβάνονται στον κατάλογο). Είναι γεγονός ότι, ενώ σε σχέση με τις ουσίες των δύο πρώτων κατηγοριών του παραρτήματος αριθ. 1, η εθνική νομολογία έχει κρίνει ότι η πράξη διενεργείται χωρίς νόμιμη άδεια οσάκις ελλείπουν οι προβλεπόμενες από τον ΖΚΝVP και το διάταγμα αριθ. 1 άδειες (για ουσίες της κατηγορίας 1) ή καταχωρίσεις (για ουσίες της κατηγορίας 2), εντούτοις, όσον αφορά τις ουσίες της κατηγορίας 3 τα εθνικά δικαστήρια επισημαίνουν μόνον ότι πρόκειται περί ουσιών που, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 273/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, υπόκεινται σε έλεγχο, χωρίς περαιτέρω παρατηρήσεις σχετικά με τις ουσιαστικές απαιτήσεις που ισχύουν για δραστηριότητες με ουσίες της κατηγορίας 3 ή με το κατά πόσον για την αγορά, κατοχή και χρήση τους απαιτείται ειδική πράξη κρατικής υπηρεσίας. Μόνο στην υπό κρίση απόφαση που αποτελεί αντικείμενο της κύριας δίκης, η έλλειψη νόμιμης άδειας ως αντικειμενικό στοιχείο της υποστάσεως του εγκλήματος κατά το άρθρο 354a, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, ΝΚ δικαιολογείται από τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται η ουσία, δηλαδή την παρασκευή ναρκωτικών ουσιών.

- 15 Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας (η ποινική διαδικασία κινήθηκε στις 11 Μαρτίου 2019 και το κατηγορητήριο κατατέθηκε στο περιφερειακό δικαστήριο Βάρνας στις 24 Φεβρουαρίου 2021). Επιπλέον, ο κατηγορούμενος ΕΥ παρέμεινε προφυλακισμένος για μεγάλο χρονικό διάστημα, ήτοι από 22 Ιανουαρίου 2021 έως 25 Ιανουαρίου 2022. Η ταχεία διευκρίνιση του ζητήματος που αφορά την ποινική ευθύνη του είναι προς το συμφέρον του κατηγορουμένου.